

**Звіт з оцінки результативності виконання
Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період
до 2020 року та Плану заходів з її реалізації у 2018-2020 роках
за 2020 рік**

Звіт про результати проведення моніторингу виконання Плану заходів складено на основі даних звітів про результати реалізації технічних завдань на проекти регіонального розвитку, визначених Планом заходів, підготовлених відповідальними за їх виконання (структурними підрозділами облдержадміністрації, місцевими органами виконавчої влади).

За результатами проведеного моніторингу у 2020 році в рамках 3-х Програм реалізовувалось 54 технічні завдання на проекти регіонального розвитку, на які за рахунок усіх джерел фінансування витрачено 4,06 млрд грн.

Джерелами фінансування проектів були: державний бюджет (кошти державного фонду регіонального розвитку, субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, державного дорожнього фонду та інших), місцеві бюджети, кошти суб'єктів господарювання, позабюджетні кошти, міжнародна технічна допомога, інші джерела, не заборонені законодавством (спонсорська, благодійна допомога тощо).

В рамках **Програми 1 «Розвиток людського потенціалу»** у 2020 році реалізовувались 27 технічних завдань на проекти регіонального розвитку загальною вартістю фінансування 3,8 млрд грн (відповідно до орієнтовного фінансового плану обсяг фінансування становив 1,4 млрд грн).

У тому числі за **напрямком «Комплексний розвиток територіальних громад»** виконувалось 8 завдань на проекти, на реалізацію яких витрачено 3,1 млрд грн. Це такі технічні завдання:

- Підвищення спроможності місцевих ЗМІ.
- Забезпечення населення якісною питною водою.
- Поліпшення житлових умов проживання населення.
- Розбудова дорожньої інфраструктури.
- Оновлення рухомого складу тролейбусів.
- Поліпшення умов надання соціальних послуг установами сфери соціального захисту населення.
- Впровадження інноваційних технологій у сферу ведення містобудівного кадастру.
- Забезпечення розробки генеральних планів населених пунктів.

За напрямком «Підвищення спроможності місцевих ЗМІ», зокрема,

редакціям комунальних друкованих ЗМІ надавалася можлива організаційна, інформаційна та методична підтримка (без фінансування). З 26 місцевих комунальних друкованих ЗМІ, що фактично виходять друком в області, 24 видання завершили реформування. 2 видання реформування не пройшли.

Станом на січень 2020 року продовжували регулярно виходити друком 23 реформовані друковані ЗМІ.

В рамках реалізації завдання «Забезпечення населення якісною питною водою» залучались кошти державного бюджету, місцевих бюджетів та обласного фонду охорони навколишнього природного середовища, за рахунок яких протягом 2020 року проводились: будівництво системи водовідведення, реконструкція систем водопостачання, очисних споруд, систем каналізації, технічне переоснащення насосних станцій, резервуарів для питної води, придбання насосного обладнання тощо. Всього витрачено 61,7 млн грн.

Реконструйовано (побудовано) 6,3 км водопровідних мереж у містах Чернігів, Ніжин, Прилуки, Н-Сіверський, Бахмач, Бобровиця, Ічня, Остер, та смт Варва; каналізаційних мереж – 6,4 км в містах Чернігів, Ніжин, Н-Сіверський, Сновськ та смт Ладан Прилуцького р-ну, смт Куликівка, а також ємностей очисних споруд.

На виконання завдання «Поліпшення житлових умов проживання населення» профінансовано 70,1 млн грн із державного, місцевих бюджетів, інших джерел. Введено в експлуатацію 21 житловий будинок, придбано 116 квартир (житлових приміщень).

Зокрема, в рамках обласної програми підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім» у 2020 році використано 12,0 млн грн. Укладено 88 угод (будівництво житла – 3 договори; добудова житла – 3, реконструкція житла – 6; капітальний ремонт житла – 14; будівництво підсобних господарських приміщень – 1; придбання житла – 18; інженерне облаштування житла – 7; розвиток особистого селянського господарства – 36). Також позичальниками введено в експлуатацію 21 індивідуальний житловий будинок загальною площею 2,1 тис. м².

Серед громадян, з якими укладались кредитні договори, 8 багатодітних родин, 29 молодих сімей, 32 працівники бюджетної сфери, 25 робітників агропромислового комплексу та 6 учасників АТО.

На реалізацію програми підтримки житлового кредитування молоді за 2020 рік використано 4,7 млн грн (надано кредит на 7 квартир).

За рахунок статутного капіталу використано 1,6 млн грн на 3 квартири.

За програмою «Часткова компенсація відсоткової ставки кредитів комерційних банків молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла» протягом 2020 року використано 180,1 тис. грн.

На компенсацію процентних ставок за договорами, укладеними в рамках реалізації програми здешевлення вартості іпотечних кредитів використано 777,8 тис. грн.

На виконання завдання «Розбудова дорожньої інфраструктури» профінансовано 2,9 млрд грн. На розвиток мережі та утримання

автомобільних доріг загального користування державного значення використано 2,3 млрд грн. Зокрема, виконано капітальний ремонт на 9,3 км автодоріг, поточний і середній ремонт на 98,4 км автодоріг. Ліквідовано деформацій покриття на 2,01 тис. км, виконано роботи з влаштування захисних шарів (емульсійно-мінеральних сумішей та поверхнева обробка) дорожнього покриття на 7,73 км.

Виконано заходи з безпеки дорожнього руху: встановлено та замінено 2875 шт. дорожніх знаків; встановлено та замінено 869 шт. напрямних стовпчиків; встановлено 6,615 км нового металевого бар'єрного огороження, відремонтовано 14,09 км огороження.

Для поліпшення транспортно-експлуатаційного стану мереж автомобільних доріг загального користування місцевого значення відремонтовано: аварійним ремонтом за рахунок експлуатаційного утримання 269,9 тис.м² доріг; капітальним ремонтом 11,0 км доріг; поточним середнім ремонтом 100,5 км доріг.

Також відремонтовано 66,1 тис. м² доріг комунальної власності, у тому числі будівництвом та капітальним ремонтом 24,3 тис. м², поточним ремонтом 41,8 тис. м².

У м. Чернігові реалізовано проект «Оновлення рухомого складу тролейбусів», за рахунок коштів місцевого бюджету (23,9 млн грн), придбано 5 тролейбусів.

У межах реалізації проекту «Поліпшення умов надання соціальних послуг установами сфери соціального захисту населення» покращувалась матеріально-технічна база установ соціального захисту населення, проводилась реконструкція та ремонт будівель, приміщень, закуповувалось обладнання, інвентар. Проведено ремонтно-відновлювальні роботи закладів соціального захисту населення області: капітальний ремонт приміщень в Козелецькому геріатричному пансіонаті, Любецькому психоневрологічному інтернаті, Ніжинському дитячому будинку-інтернаті, Замглайському та Городнянському психоневрологічних інтернатах. З метою дотримання умов системи управління безпечністю харчових продуктів (НАССР) розпочата реконструкція харчоблоку-їдальні з виділенням окремих приміщень в Червоненському психоневрологічному інтернаті.

У структурі відділення цілодобового перебування комунальної установи «Обласний центр комплексної реабілітації дітей з інвалідністю «Відродження» Чернігівської обласної ради функціонує блок паліативної допомоги дітям із тяжкими невиліковними генетичними хворобами, захворюваннями центральної нервової системи та психічними хворобами. Враховуючи специфіку захворювання дітей та відсутність у блоці паліативної допомоги централізованого доступу кисню, з метою надання повноцінного медичного догляду, вчасної стабілізації їх стану під час пандемії COVID-19, придбано кисневий концентратор «Біомед» JAY-10. Крім того, для організації педагогічної корекційної роботи з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку і розвитку сенсорної системи для формування соціальних навичок придбано інтерактивний стіл Intboard Style.

Крім того, кошти обласного бюджету спрямовувались на придбання

плит електричних з духовою шафою, пральних машин, холодильного обладнання, спеціальних функціональних ліжок для лежачих хворих.

На реалізацію проекту «Впровадження інноваційних технологій у сферу ведення містобудівного кадастру» профінансовано з обласного бюджету 300 тис. грн, які було витрачено на:

- продовження формування програмної бази містобудівного кадастру області - модернізація та доповнення основного програмного функціоналу додатковими модулями (розроблення кабінету постачальника геоданих та кабінету адміністратора системи, налаштування каналів обміну даними між містобудівним кадастром області та розподіленими базами даних);

- продовження формування серверної частини та технічну підтримку функціонування містобудівного кадастру області (підключення та абонплата за високошвидкісний інтернет-зв'язок 100 мбіт/с для серверу геопорталу містобудівного кадастру);

- продовження створення бази апаратно-технічного забезпечення містобудівного кадастру (придбання плоттеру для сканування та друку картографічних матеріалів формату).

Розроблено алгоритм прив'язки та організовано роботу по підготовці для внесення в базу даних містобудівного кадастру 100 одиниць затвердженої містобудівної документації; проведено роботу по створенню Реєстру наборів даних містобудівного кадастру Чернігівської області; організовано проведення аудиту даних, що циркулюють в облдержадміністрації для потреб містобудівного кадастру Чернігівської області; розроблено 14 нормативно - методичних документів щодо роботи з геопорталом містобудівного кадастру Чернігівської області; налагоджено взаємообмін інформацією з 4 державними геоінформаційними системами та розподіленими базами даних.

В процесі реалізації проекту «Забезпечення розробки генеральних планів населених пунктів» у 2020 році розроблені і затверджені генплани та зонінги м. Носівка, смт Куликівка, смт Срібне, смт Талалаївка; с. Бахмач, с. Глибоке, с. Піски Бахмацького району; с. Гнідинці, с. Журавка Варвинського району; с. Гусавка Менського району; с. Вертіївка, с. Ніжинське, с. Кропивне Ніжинського району; с. Грем'яч, с. Кам'янська Слобода, с. Камінь, с. Городище, с. Ясна Поляна, с. Бирине, с. Підгірне, с. Прокопівка Новгород-Сіверського району; с. Валки, с. Мільки, с. Боршна, с. Ряшки, с. Оникіївка, с. Сухополова, с. Пирогівці, с. Полова, с. Ярова Білещина Прилуцького району; с. Васьківці Срібнянського району; с. Степанівське, с. Чернецьке, с. Глибоке, с. Діброва, с. Макаренкове, с. Співакове, с. Харкове, с. Лавіркове, с. Новоселівка, с. Степове, с. Шевченкове, с. Юрківці, с. Довгалівка Талалаївського району.

Розроблено і затверджено генеральні плани смт Сосниця, смт Любеч Ріпкинського району; с. Мазки, с. Ладівщина, с. Приозерне Прилуцького району.

Розроблено та затверджено 20 детальних планів в межах населених пунктів та 43 детальні плани за межами населених пунктів Чернігівської

області.

За напрямком 2 «Захист і збереження територій» реалізовувалось 3 технічних завдання на проекти:

- Поліпшення екологічного стану річки Стрижень.
- Сприяння територіальним громадам в організації з надання послуг зі збору, вивезення, складування, сортування та утилізації твердих побутових відходів (ТВП).
- Інформаційно-просвітницька робота по збереженню та охороні довкілля.

В процесі реалізації проекту «Поліпшення екологічного стану річки Стрижень» виконано 100% від загального обсягу робіт по будівництву мереж зливової каналізації в м. Чернігові (проведено вирівнювання бортового каменю із влаштуванням асфальтобетонного покриття; влаштовані водовідвідні лотки, проведені роботи по реконструкції тротуарів).

В рамках проекту «Сприяння територіальним громадам в організації з надання послуг зі збору, вивезення, складування, сортування та утилізації твердих побутових відходів (ТВП)» у ряді населених пунктів області придбано необхідне обладнання для покращення стану поводження з побутовими відходами, зокрема сміттєвози та контейнери, у тому числі для роздільного збору сміття, а саме: 5 сміттєвозів; 1 комбіновану прибиральну машину з вакуумним обладнанням; 244 контейнери для збирання побутових відходів, з яких 214 – для роздільного збирання.

На реалізацію проекту «Інформаційно-просвітницька робота по збереженню та охороні довкілля» за кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища в 2020 році було профінансовано 54,5 тис. грн. Проведено щорічний обласний екологічний конкурс «Одна планета – Одне майбутнє», визначено та нагороджено його переможців. Проведення екологічного фестивалю «Життя в стилі ЕКО» скасовано через введення карантинних обмежень у зв'язку із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Проведено ряд заходів, які сприяють підвищенню екологічної обізнаності громадян про стан навколишнього природного середовища, зокрема, видано Доповідь про стан навколишнього природного середовища Чернігівської області за 2019 рік, Екологічний паспорт Чернігівської області за 2019 рік.

На офіційних вебсайтах облдержадміністрації, інших органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та у засобах масової інформації розміщено цикл статей з наступної тематики: недопущення забруднення довкілля побутовими відходами, в тому числі про використання екологічно доцільних засобів пакування товарів; поводження з медичними відходами; застосування пестицидів; регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря; проведення процедур стратегічної екологічної оцінки документів державного планування та оцінки впливу на довкілля планованої діяльності; збереження заповідних територій; недопущення розорювання прибережних смуг; вирішення проблемних питань очистки стічних вод; протидія незаконній вирубці лісів та нелегальному обігу

деревини; впровадження заходів енергозбереження; щодо участі в конкурсах екологічного спрямування; проведення екологічних акцій, зокрема «Побачив? Прибери!», «Чисті береги», «1000000 дерев за 24 години», «Нагодуємо птахів узимку» тощо.

На зовнішніх рекламних носіях у м. Чернігові розміщені сітілайти «Викинуте сміття повернеться у Ваш дім» та «Що вибираєш ти?».

За напрямком 3 «Створення умов до формування здорового населення та підтримка сімейних цінностей» реалізовувалось 10 технічних завдань на проекти на загальну суму 532,5 млн грн:

- Модернізація мережі закладів охорони здоров'я області, що надають первинну медико-санітарну допомогу.
- Поліпшення якості надання високоспеціалізованої онкологічної допомоги населенню Чернігівської області.
- Профілактика, раннє виявлення та надання медичної допомоги хворим на туберкульоз.
- Поліпшення умов отримання населенням послуг у багатoproфільних та спеціалізованих закладах охорони здоров'я.
- Розширення мережі для своєчасного надання екстреної медичної допомоги.
- Забезпечення населення сучасною спеціалізованою кардіологічною медичною допомогою.
- Будівництво та реконструкція спортивних споруд.
- Будівництво спортивних майданчиків для масового використання.
- Створення безпечного і комфортного середовища для оздоровлення та відпочинку дітей в області.
- Формування здорового способу життя та активної життєвої позиції мешканців області.

Для виконання технічного завдання «Модернізація мережі закладів охорони здоров'я області, що надають первинну медико-санітарну допомогу» продовжувалось покращення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я первинної ланки. З різних джерел фінансування використано 74,9 млн грн (з них 49,9 млн грн – субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості (ремонтно-будівельні роботи лікарських амбулаторій), а саме на: ремонтно-будівельні роботи – 61,2 млн грн, придбання медичного обладнання та апаратури – 3,9 млн грн (отримано 6 аналізаторів сечі; 8 електрокардіографів, 13 пульсоксиметрів, глюкометри, інгалятори, медичні ліхтарики, пікфлуометри та інше), придбання комп'ютерної техніки та побутового обладнання – 3,0 млн грн (отримано: 7 ноутбуків, 3 принтери, 2 багатофункціональних пристроїв, 4 холодильники, 2 кондиціонери, меблі та багато іншого), придбання автотранспорту – 6,8 млн грн (14 од.).

На реалізацію проекту «Поліпшення якості надання високоспеціалізованої онкологічної допомоги населенню Чернігівської

області» використано 78,7 млн грн.

В області постійно проводяться заходи по забезпеченню раннього виявлення злоякісних новоутворень в закладах ПМСД шляхом підвищення ефективності медичних оглядів населення та диспансерного спостереження за хворими на передракові захворювання. З числа вперше захворівших на злоякісне новоутворення у 2020 році захворювання виявлено при профілактичних оглядах у 22,4% хворих. З числа первинних онкохворих мали I-II стадію захворювання 44,9% хворих.

У 2020 році профілактичним оглядам підлягало 458739 жінок, обстежено 97677 жінок (21,3%), виявлено патології всього у 15985 (22,14%), у т.ч. передпухлинної у 306 (1,91%), раків - 1 (0,006%).

За 2020 рік в поліклінічному відділенні КНП «Чернігівський медичний центр сучасної онкології» прийнято 76568 хворих. В амбулаторних умовах виконано 3469 операцій. У денному стаціонарі проліковано 4115 хворих. У стаціонарних відділеннях проліковано 8578 хворих, виконано 3374 операції, проводяться органозберігаючі операції, ортопедичні, лапароскопічні. Запроваджено в практику дослідження онкомаркерів, імуногістохімічні дослідження.

В рамках проєкту «Профілактика, раннє виявлення та надання медичної допомоги хворим на туберкульоз» для раннього виявлення випадків захворювань на ТБ в області здійснюється скринінгове анкетування осіб, які звертаються за меддопомогою у Центри первинної медичної (медико-санітарної) допомоги (ЦПМСД); рентгенівське обстеження; мікроскопія мокротиння на наявність збудника туберкульозу; обстеження дітей за допомогою р.Манту, обстеження молекулярно-генетичним методом з використанням системи Gene Xpert, які встановлені у 4 лікарнях госпітальних округів. На амбулаторному етапі контрольоване лікування здійснюється за наступними організаційними моделями: з використанням засобів відео-зв'язку, медико-соціальний супровід фахівцями БО «Чернігівська МЕРЕЖА», на базі мережі закладів ЦПМСД, у лікарів-фтизіатрів амбулаторного прийому ЦРЛ, КЛПЗ "Чернігівський обласний протитуберкульозний диспансер".

На виконання проєкту «Поліпшення умов отримання населенням послуг у багатопрофільних та спеціалізованих закладах охорони здоров'я» витрачено 224,4 млн грн. За ці кошти здійснювалось придбання медичного обладнання та апаратури, комп'ютерної техніки та побутового обладнання, автотранспорту, проводились ремонтно-будівельні роботи.

На проведення ремонтно-будівельних робіт використано кошти ДФРР, кошти субвенції ENERGENCY, субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, місцевих бюджетів, державного бюджету, Національної служби здоров'я України, позабюджетні кошти.

Завершені ремонтно-будівельні роботи, а саме реконструкція приймальних відділень Чернігівської обласної лікарні, Чернігівської міської лікарні №2, Корюківської центральної районної лікарні.

На стадії завершення знаходяться будівельні роботи в Прилуцькій центральній міській лікарні, Козелецькій центральній районній лікарні,

Новгород-Сіверській центральній районній лікарні імені І.В. Буяльського, Ніжинській центральній міській лікарні імені Миколи Галицького, Бахмацькій центральній районній лікарні.

Завершено капітальний ремонт покрівлі центральної районної лікарні в смт Козелець, реконструкцію поліклінічного відділення по вул. захисників України, 22, у м. Чернігові, капітальний ремонт неврологічного відділення Ніжинської ЦРЛ.

На придбання медичного обладнання та апаратури витрачено 82,0 млн грн. Для придбання комп'ютерної техніки та побутового обладнання використано 15,3 млн грн (186 комп'ютерів, 135 ноутбуків, 10 планшетів, 25 принтерів, 15 холодильників, 18 пральних машин, 15 кондиціонерів, 25 комплектів меблів тощо).

В ході реалізації завдання «Розширення мережі для своєчасного надання екстреної медичної допомоги» з різних джерел фінансування використано 35,3 млн грн (з них на ремонтно-будівельні роботи – 14,7 млн грн, на придбання автотранспорту – 20,6 млн грн /8 од (кошти НЗСУ)).

Для координації роботи усіх бригад екстреної медичної допомоги функціонує центральна оперативна диспетчерська КНП «Чернігівський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф». Завершено реконструкцію двоповерхової прибудови під відділення ЕМД із застосуванням енергозберігаючих технологій по комплексній термомодернізації будівлі (всього освоєно – 19,6 млн грн, у т.ч. у 2020 році – 14,0 млн грн).

Для надання екстреної медичної допомоги та своєчасної доставки постраждалих до медичних закладів області бригадами ЕМД за 2020р. здійснено 10980 виїздів (час доїзду 20 хвилин) та 55684 виїзди (час доїзду 10 хвилин). Автомобільний парк служби екстреної медичної допомоги складає 101 автомобіль, що становить 81,45% від нормативної потреби (124).

В рамках виконання проекту «Забезпечення населення сучасною спеціалізованою кардіологічною медичною допомогою» на покращення забезпечення населення сучасною спеціалізованою кардіологічною медичною допомогою з різних джерел фінансування використано 902,3 тис. грн, з них на ремонтні роботи - 437,3 тис. грн, на придбання обладнання - 465,0 тис. гривень.

У зв'язку з відсутністю фінансування міжрайонні кардіологічні відділення в Бахмацькому та Корюківському районах, містах Ніжин та Прилуки не створені.

Кардіологічна допомога хворим надається в медичних закладах області на 376 ліжках: на 89 ліжках в районах області; на 49 ліжках в міських лікарнях м.Прилуки та м.Ніжин; на 100 ліжках в лікарнях №1 та №2 м.Чернігів; на 33 ліжках обласної лікарні; на 90 ліжках обласного кардіологічного центру та на 15 дитячих ліжках обласної дитячої лікарні.

У 2020 році для КНП «Чернігівський обласний кардіологічний центр» Чернігівської обласної ради закуплено медичне обладнання: ІФА термопланшетний рідер, апарат високочастотний електрохірургічний ЕХВЧ-200 "Надія-4", кисневий концентратор ОZ-5-01.

Для реалізації проєктів «Будівництво та реконструкція спортивних споруд» та «Будівництво спортивних майданчиків для масового використання» з різних джерел профінансовано, відповідно 50,4 млн грн і 41,6 млн грн.

В рамках виконання проєкту «Будівництво та реконструкція спортивних споруд» виконано основні роботи з будівництва та реконструкції: стадіону Спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву з футболу «Юність» в м. Чернігові; зали для фізкультурно-оздоровчих занять в існуючій прибудові до будівлі комунального закладу "Семенівський міський палац культури"; футбольного стадіону з облаштуванням трибун та роздягалень на території Корюківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 4; центрального стадіону із господарськими та адміністративними будівлями по в смт Сосниця; відкритого стадіонного комплексу в м. Остер; прибудови спорткомплексу до будівлі Чернігівської обласної комплексної дитячо-юнацької спортивної школи; будівлі лижної бази в смт Куликівка; будівлі Сновської ДЮСШ; міні-футбольного поля зі штучним покриттям в смт Срібне; басейну на вул. Савчука у м. Чернігові; басейну в ЗОШ № 19 у м. Чернігові, приміщення дитячого спортивного клубу «Десна»; спортивної і допоміжної інфраструктури комплексу «Чернігів – Арена»; легкоатлетичного ядра на стадіоні «Спартак» в м. Ніжині; виготовлення ПКД «Палацу спорту» в м. Чернігові.

В ході реалізації завдання «Будівництво спортивних майданчиків для масового використання» збудовано і реконструйовано майданчики: «Обленерго», в ліцеї № 15, ЗОШ № 25, ЗОШ № 21, ліцеї № 22, ЗОШ № 3, ЗОШ № 1 (2 майданчики), на стадіоні «Юність» 50 x 60 м, мікро-районах «Шерстянка» (3 майданчики) та на вул.1-го Травня, 192, скейт-парк в м. Чернігові, 2 майданчики в м.Прилуках, 8 – в м. Ніжині, по 1-му – в смт Тупичів та м. Носівка.

Придбано та встановлено вуличні тренажери на території загальноосвітнього навчального закладу № 7 у м. Чернігові; дитячих майданчиків зі встановленням спортивного та ігрового обладнання в ДНЗ № 53 у м. Чернігові.

В ході реалізації технічного завдання «Створення безпечного і комфортного середовища для оздоровлення та відпочинку дітей в області» у 2020 році послуги з оздоровлення та відпочинку отримало 842 дитини. У зв'язку з карантинними обмеженнями заплановані заходи з оздоровлення та відпочинку дітей в області скасовано. Оздоровлено 320 дітей області на базі дитячого закладу санаторного типу «Чайка» (сmt Лазурне Херсонської області); 174 дитини – в МДЦ «Артек» та УДЦ «Молода гвардія». Оздоровлення дітей фінансувалося за кошти районів та громад.

В рамках проєкту «Формування здорового способу життя та активної життєвої позиції мешканців області» через засоби масової інформації проводилось систематичне інформування населення про переваги здорового способу життя, профілактику шкідливих звичок.

У 2020 році в обласних ЗМІ з питань здорового способу життя

проведено 14 телепередач, 22 радіопередачі, опубліковано 74 статті в газетах, 148 – в інтернетвиданнях. Медпрацівниками організовано 6219 лекцій, 87572 бесіди, 44 тематичні вечори, оформлено 2088 інформаційних куточків. Проведені інформаційні кампанії до Всесвітніх днів здоров'я, боротьби із захворюванням на туберкульоз, боротьби з тютюнокурінням, наркоманією, психічного здоров'я, боротьби зі СНІДом.

По напрямку «Забезпечення умов для отримання якісної освіти» впроваджувалось 4 технічні завдання на проекти:

- Поліпшення умов перебування учнів у загальноосвітніх навчальних закладах області.

- Забезпечення навчальних закладів області сучасними засобами навчання.

- Рівний доступ до якісної освіти кожній дитині.

- Підвищення рівня охоплення дітей дошкільною освітою та поліпшення її якості.

На виконання зазначених завдань профінансовано 137,3 млн грн. На проект «Поліпшення умов перебування учнів у загальноосвітніх навчальних закладах області» витрачено 75,3 млн грн коштів державного і місцевих бюджетів, за рахунок яких здійснювались: виготовлення проектно-кошторисної документації, заміна вікон та дверей, реконструкція приміщень, покращення матеріально-технічного забезпечення в загальноосвітніх навчальних закладах.

Зокрема, у 2020 році проводились: будівництво школи № 5 на 520 місць в м. Носівка; реконструкція Корюківської ЗОШ I—III ст. № 1 з енергоефективними заходами та створення нового освітнього простору; капітальний ремонт із впровадженням комплексних заходів з теплореновації закладу загальної середньої освіти № 2 в м. Городня; реконструкція з впровадженням комплексних заходів з теплореновації Журавської ЗОШ I—III ступенів ім. Г.Ф. Вороного; капітальний ремонт Чернігівських загальноосвітніх шкіл I—III ступенів № 27, № 29, № 7, № 31, № 22; капітальний ремонт даху (заміна покрівлі) над спортивним залом будівлі Линовицької загальноосвітньої школи I—III ступенів; капітальний ремонт будівлі комунального закладу позашкільної освіти "Менська станція юних техніків"; будівлі Менської гімназії; капітальний ремонт будівлі Сновської ЗОШ № 2 I-III ст.; будівництво II корпусу школи-гімназії та реконструкція існуючого в м. Прилуки.

В процесі реалізації проекту «Забезпечення навчальних закладів області сучасними засобами навчання» в області комп'ютеризовано всі заклади загальної середньої освіти. Встановлено 662 навчальні комп'ютерні комплекси. У 2020/2021 навчальному році підключено до мережі Інтернет 94% закладів освіти. Кількість учнів на один ПК становить 8,4 (2019/2020 н.р. – 8,8). Здійснено придбання сучасної комп'ютерної техніки та мультимедійного обладнання для закладів загальної середньої освіти.

В рамках проекту «Рівний доступ до якісної освіти кожній дитині» у 2020/2021 навчальному році всіма видами транспорту організовано безперебійний підвіз 9142 учнів сільської місцевості, що становить 100% від

потреби. Для підвозу задіяно 336 транспортних одиниць, з них шкільних автобусів – 318. Підвіз здійснюється з 1 055 населених пунктів за 410 маршрутами. Добовий пробіг шкільних автобусів становить понад 20 тисяч кілометрів.

У 2020 році придбано 13 шкільних автобусів на умовах співфінансування з місцевими бюджетами. Також придбано 5 шкільних автобусів за кошти місцевих бюджетів (із них 1 спеціальний).

На реалізацію завдання «Підвищення рівня охоплення дітей дошкільною освітою та поліпшення її якості» профінансовано 17,6 млн грн, за рахунок яких реалізовано проекти з будівництва, реконструкції приміщень, по заміні вікон, дверей, санвузлів, ремонту котельного обладнання, покращення матеріально-технічної бази в дошкільних навчальних закладах області.

За програмою «Велике будівництво» завершено роботи з реконструкції: Бобровицького дошкільного навчального закладу «Золотий ключик»; приміщення ЗОШ I-II ст. під дошкільний навчальний заклад в с. Ніжинське Ніжинського району; приміщень ЗОШ (відкриття закладу дошкільної освіти (дитячий садок) "Кручайлик") в м. Ніжин; приміщення школи-інтернату під дошкільний навчальний заклад у с. Черешеньки Коропського району.

За рахунок коштів ДФРР виконано реконструкцію із впровадженням комплексних заходів з тепло реновації в дошкільному навчальному закладі «Сонечко» у смт Сосниця.

За рахунок залишків субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам завершилися проекти: реконструкція дитячого садка в с. Богданівка Прилуцького району; технічне переоснащення (реконструкція) басейну ДНЗ № 77 у м. Чернігові; капітальний ремонт спортивної зали та приміщень загальноосвітнього навчального закладу № 7 у м. Чернігові; благоустрій території дошкільного навчального закладу ясла-садок «Зернятко» в с. Нова Басань Бобровицького району.

Відповідно до рішень органів місцевого самоврядування відновлено діяльність: ДНЗ «Берізка» Талалаївського району та дошкільного закладу на базі Деревинської загальноосвітньої школи I-III ступенів Городнянської районної ради.

Загалом у закладах дошкільної освіти області протягом 2020 року створено 372 місця.

Завдяки проведеній роботі зменшено кількість вихованців із розрахунку на 100 місць до 98 осіб (2020 році).

За напрямком **«Розвиток культурного і духовного середовища, забезпечення патріотичного виховання населення»** реалізовувалось 2 технічних завдання:

- Поліпшення умов отримання культурних послуг та підвищення їх якості.
- Від збереження національних традицій – до зростання духовності і підвищення культурних стандартів.

За рахунок державного та місцевих бюджетів здійснювалось

будівництво, реконструкції та капітальні ремонти закладів культури і мистецтв. Зокрема, реставрація пам'ятки архітектури місцевого значення – будівлі обласного комунального концертно-видовищного підприємства “Чернігівський обласний філармонійний центр фестивалів та концертних програм”; капітальний ремонт глядацької зали будинку культури в с. Кіпті; будинку народної творчості в смт Мала Дівиця; будівлі комунального закладу мистецька школа “Менська дитяча музична школа”; будинку культури в с. Івківці Прилуцького району; будівлі Центру дитячої та юнацької творчості у м. Сновськ; будівництво прибудови до музичної школи № 1 імені С.В. Вільконського в м. Чернігові; реконструкція даху Ладанського Будинку культури із спортзалом та ряд інших.

У Менському зоологічному парку виконано капітальні ремонти покрівель на сараях та огорожі вольєру копитного відділу, сараю для куланів, споруджено будівлю для бізонів.

Здійснено покращення матеріально-технічної бази КП “Чернігівський обласний молодіжний театр”, КЗ “Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім.В.Г.Короленка”, КЗ “Чернігівська обласна бібліотека для юнацтва”, КЗ “Чернігівська обласна бібліотека для дітей”, Чернігівського обласного історичного музею ім В.В.Тарновського.

У рамках **Програми 2 «Підвищення конкурентоспроможності області та забезпечення стійкого економічного зростання»** реалізовувалось 21 технічне завдання на проекти регіонального розвитку із обсягом фінансування 193,0 млн грн (відповідно до орієнтовного фінансового плану обсяг фінансування становив 207,5 млн грн):

- Формування ефективної системи менеджменту залучення інвестицій.
- Сприяння залученню та впровадженню програм міжнародної технічної допомоги, поглибленню співпраці з міжнародними донорами.
- Створення інвестиційних продуктів.
- Створення індустріальних парків.
- Впровадження енергоефективних технологій та устаткування, вдосконалення обліку та контролю витрачання енергоресурсів у житлово-комунальному господарстві.
- Проведення енергоефективних заходів в закладах державної та комунальної форми власності.
- Розвиток виробництва альтернативних видів палива та розширення використання відновлювальних джерел енергії.
- Розвиток системи зовнішнього освітлення.
- Спрощення доступу суб'єктів господарювання у сфері малого і середнього підприємництва до фінансово-кредитних ресурсів області.
- Забезпечення ефективної діяльності Агенції регіонального розвитку Чернігівської області.
- Інформаційно-консультаційна підтримка суб'єктів підприємництва та осіб, що бажають розпочати власну справу.

- Чернігівщина, купуй рідне.
- Створення в області освітньо-виробничої комунікативної платформи.
  - Промоція можливостей використання програм міжнародної технічної допомоги, зокрема COSME, які є доступними на території області.
  - Підвищення готовності місцевих товаровиробників експортувати.
  - Напрацювання стандартів у бізнесі та впровадження системи саморегулювання.
- Організація роботи Центру підтримки підприємництва (ЦПП), як постійно діючого робочого органу.
  - Створення «Прозорих офісів».
  - Створення Школи малого та середнього підприємництва.
  - Створення туристичних продуктів для окремих цільових груп.
  - Популяризація сільського зеленого туризму.

За напрямком **«Підвищення рівня інвестиційної привабливості та інноваційної спроможності»** реалізовувалось 8 техзавдань з обсягом фінансування 191,5 млн грн.

В ході реалізації завдання «Формування ефективної системи менеджменту залучення інвестицій» з метою поліпшення інвестиційного клімату, підвищення рівня поінформованості потенційних інвесторів про можливості залучення інвестицій в економіку регіону, у т.ч. іноземних, проводилась робота з формування іміджу області як привабливого партнера для бізнесу на внутрішньому та міжнародному рівнях.

Для промоції інвестиційного потенціалу проводилися різноманітні публічні заходи, наради, офіційні зустрічі керівництва облдержадміністрації з потенційними інвесторами, іноземними дипломатичними представництвами, установами, організаціями тощо.

Як джерело корисної інформації для інвестора використовується Інвестиційний паспорт Чернігівської області.

Інформація щодо інвестиційних та зовнішньоекономічних можливостей області постійно розміщується та оновлюється на веб-сайтах облдержадміністрації, Департаменту розвитку економіки та сільського господарства, Економічному Порталі Чернігівської області та сторінці у Facebook.

В рамках завдання «Сприяння залученню та впровадженню програм міжнародної технічної допомоги, поглибленню співпраці з міжнародними донорами» велась активна робота щодо пошуку додаткових джерел позабюджетного фінансування, міжнародної технічної допомоги, грантів. Щомісячно оновлювався Грантовий дайджест «Будь у курсі подій – дій». Висвітлювались новини щодо оголошених конкурсів та можливих грантів, актуальна інформація розповсюджувалась серед потенційних реципієнтів та розміщувалась на сайтах.

Продовжувалась робота із залучення міжнародної технічної допомоги для розвитку регіону. У 2020 році реалізовано 1 проєкт МТД, в якому Чернігівська облдержадміністрація стала бенефіціаром - «Підвищення

енергоефективності об'єктів бюджетної сфери (освітні навчальні заклади) та системи зовнішнього освітлення м. Прилуки», мета якого – впровадження низки енергоефективних заходів в навчальних закладах та часткова заміна неефективних світильників вуличної системи освітлення на світлодіодні у м. Прилуки.

Область була учасником Проекту «Підвищення конкурентоспроможності українських регіонів та розвиток українсько-польської економічної співпраці», який реалізувався Міністерством розвитку Польщі в 7 регіонах.

За 2020 рік потенційними реципієнтами була подана 141 заявка для участі у кредитних, грантових програмах та програмах міжнародної технічної допомоги; 63 проекти отримали міжнародно-технічну, кредитну або грантову допомогу.

Для реалізації завдання «Створення інвестиційних продуктів» в рамках заходів щодо популяризації можливостей регіону, розроблена та наповнюється двомовна «Інтерактивна інвестиційна карта Чернігівської області», як джерело корисної інформації для потенційного інвестора та електронний майданчик комунікації влади, бізнесу, громадян з питань активізації інвестиційної діяльності. Виготовлено англomовний макет Інвестиційного паспорту Чернігівської області.

Відповідно до завдання «Створення індустріальних парків» ще у 2019 році Менською міською радою було прийнято рішення «Про створення індустріального парку «Менський» у м. Мена Чернігівської області». Розпорядженням голови ОДА було створено робочу групу для координації діяльності зі створення індустріального парку «Менський». За результатами засідань робочої групи було відпрацьовано покроковий план дій, затверджено план організаційних заходів.

В рамках реалізації технічного завдання «Впровадження енергоефективних технологій та устаткування, вдосконалення обліку та контролю витрачання енергоресурсів у житлово-комунальному господарстві» з метою скорочення споживання енергоносіїв, впровадження енергоефективних технологій та вдосконалення обліку і контролю витрачання енергоресурсів за 2020 рік в багатоквартирних житлових будинках було встановлено 12 вузлів комерційного обліку теплової енергії.

Протягом 2018-2020 років державними банківськими установами по області видано 1854 «теплих» кредити на суму 98,1 млн грн.

В рамках державної програми «теплі кредити» державними банківськими установами протягом 2020 року в області видано 545 кредитів на 19,6 млн грн, у т. ч. 24 ОСББ на суму 2,8 млн грн та 521 на 16,8 млн грн для фізичних осіб. На виконання заходів програми з обласного бюджету відшкодування отримали 513 позичальників у сумі 984,1 тис. гривень.

Всього за період дії Програми з обласного бюджету було компенсовано близько 2,5 млн грн 1769 позичальникам на впровадження енергоефективних заходів.

При впровадженні проекту «Проведення енергоефективних заходів в закладах державної та комунальної форми власності» з метою скорочення

споживання природного газу на 47 об'єктах (113 котлів), теплопостачальних підприємствах та закладах бюджетної сфери, проводились роботи з реконструкції газових котелень, утеплення трубопроводів, встановлення індивідуальних теплових пунктів. На 2-х котельнях (Чернігівський геріатричний пансіонат, Лосинівська ЗОШ І-ІІІ ст.) було встановлено 2 твердопаливні котли. Очікуваний обсяг економії природного газу від виконаних робіт – 392,4 тис. м³.

З початку року роботи з енергозбереження виконувались по 11 районах та 20 громадах області в понад 200 бюджетних закладах (замінено майже 650 віконних та дверних конструкцій на енергозберігаючі, проведено заміну 2944 світильників внутрішнього освітлення на енергозберігаючі, виконано роботи з утеплення фасадів та комплексного ремонту дахів будівель бюджетних закладів).

В рамках реалізації технічного завдання «Розвиток виробництва альтернативних видів палива та розширення використання відновлювальних джерел енергії» за рахунок будівництва та введення в експлуатацію нових СЕС населенням в приватному секторі та приватними підприємствами протягом 2020 року потужність об'єктів альтернативної електроенергетики збільшилась на 15,85 МВт. Станом на 01.01.2021 загальна потужність таких об'єктів області становила 29,87 МВт.

На сьогодні електрична енергія з енергії сонця виробляється на 269 установках: ТОВ «Нікком-Солар» с. Малинівка Чернігівського району; двох об'єктах ТОВ «Сонячна генерація» у місті Прилуки; ТОВ «САНВІН 28» у м. Мена; ТОВ «СТРОЙЦЕНТР» у м. Бахмач; ТОВ «ЦИФРОВІ РІШЕННЯ 3000» у с. Сядрине Корюківського району; ТОВ «ВІДЕН» у с. Піски Бахмацького району та 261 установці приватних домогосподарств.

Електричну енергію з біомаси виробляють: Корюківська ТЕС ТОВ «Кліар Енерджи» в м. Корюківка; ТОВ «Чернігівська генеруюча компанія» у м. Чернігові).

Електричну енергію з біогазу виробляють ТОВ «Кліар Енерджи-Чернігів» у м. Чернігові; ТОВ «Городище-Пустоварівська аграрна компанія» (2 об'єкти на території Журавської сселищної ради Варвинського району та Богданівської сільської ради Прилуцького району)).

На реалізацію завдання «Розвиток системи зовнішнього освітлення» витрачено 17,2 млн грн. За ці кошти виконано роботи із відновлення (реконструйовано) 126,3 км мереж зовнішнього освітлення населених пунктів, встановлено 1126 шт. нових світильників та 63 нові опори, замінено на енергозберігаючі 1328 світильник та замінено 94 старі опори.

За напрямком **«Стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва»** впроваджувалось 11 технічних завдань. Профінансовано 1,3 млн грн.

У 2020 році надано фінансово-кредитну підтримку для реалізації 3-х інвестиційних проєктів: ФОП Прокопець А.Ф. (м. Ніжин) «Ремонт та дооснащення садиби «Стара пристань»; ФОП Ворошиловій О.А. – «Відкриття мийки самообслуговування на 4 автомісця»; ТОВ «ТРАНСІМПОРТ-ГРУП», м. Чернігів, «Налагодження виробництва

поліпропіленових мішків».

В рамках реалізації технічного завдання «Забезпечення ефективної діяльності Агенції регіонального розвитку Чернігівської області» 26.02.2020 в Агенції регіонального розвитку відбулося урочисте відкриття Центру підтримки підприємництва, інновацій та стартапів. На базі Центра перепідготовки та підвищення кваліфікації проводились семінари: з питань залучення інвестицій в громади, з написання проєктної заявки по ДФРР та при написанні проєктів для участі в другому конкурсному відборі проєктів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу у рамках виконання Угоди про фінансування Програми підтримки секторальної політики. Надавалась методична допомога по підготовці заявки по ДФРР громадам області. Також надавалась консультаційна допомога для участі громад у конкурсних відборах: Програми USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE), «Золота Ділянка 2020» у рамках Проєкту «Підвищення конкурентоспроможності українських регіонів та розвиток українсько-польської економічної співпраці».

Увага приділялась реалізації освітніх заходів як для підприємців, що здійснюють господарську діяльність, так і для підприємців-початківців та безробітних, які тільки мають бажання розпочати власний бізнес. Зокрема, організовано та проведено:

- семінари в містах Чернігів, Ніжин, Прилуки та Куликівській ОТГ для підприємців та осіб, які бажають розпочати власну справу, на яких було презентовано Державну програму «Доступні кредити 5-7-9%»;
- семінари «Практичні питання розвитку сільського та зеленого туризму в Чернігівській області» у м. Мена, м. Новгород-Сіверський, смт. Короп;
- 34 вебінари для підприємців та осіб, які бажають розпочати власну справу, стосовно програм підтримки бізнесу, в тому числі у період дії карантинних обмежень, підтримки місцевих товаровиробників тощо;
- обласний ярмарок «Що може жінка» (м. Чернігів);
- IV Бізнес-фест «Разом до успіху» до Дня підприємця;
- обласний «Форум ділових та професійних жінок».

На базі Центру підтримки підприємництва інновацій та стартапів протягом серпня-жовтня 2020 року організовано проведення Інкубаційної програми розвитку підприємницької діяльності.

Виготовлено знак-логотип «Чернігівщина, купи рідне» (3000 екземплярів) для маркування продукції місцевими товаровиробниками та передано для розміщення в об'єктах торгівлі регіону з метою популяризації товарів, що виробляються в області.

За напрямком «**Розвиток туризму**» впроваджувалось 2 технічні завдання на проєкти:

- Створення туристичних продуктів для окремих цільових груп.
- Популяризація сільського зеленого туризму.

Профінансовано 261,7 тис. грн.

З метою підвищення туристичного іміджу області та просування регіонального туристичного продукту у 2020 році розроблено та видано 23 різновиди рекламно-інформаційної та сувенірної продукції з серії «Чернігівщина туристична». Проведено 6 рекламно-інформаційних турів по Чернігівській області для представників засобів масової інформації України, туристичного бізнесу та представників туристичної сфери м. Харкова, м. Києва, Луганської, Київської, Одеської областей.

З метою популяризації сільського зеленого туризму та сприяння розвитку підприємництва у цій сфері у 2020 році для представників територіальних громад, жителів сільської місцевості, підприємців, які працюють у сфері туристичної інфраструктури проведено спільно з Регіональним фондом підтримки підприємництва у Чернігівській області цикл з 5 виїзних семінарів на тему «Розвиток сільського зеленого туризму на Чернігівщині».

Видано брошуру «Рекреаційний відпочинок на Чернігівщині».

У рамках **Програми 3 «Розвиток сільських територій»** у 2020 році реалізовувалось 6 технічних завдань на проекти по 2 напрямках – «Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу» та «Підвищення стандартів життя та рівня зайнятості в сільській місцевості»:

- Оптимізація спеціалізації сільського господарства з метою підвищення ефективності аграрного сектора та раціонального використання земельних ресурсів.
- Сприяння розвитку підприємств, зосереджених на виробництві тваринницької продукції.
- Підтримка технічного переоснащення малих, середніх агровиробників та їх об'єднань, що працюють на території Чернігівської області.
- Розвиток системи консультативних (дорадчих) служб.
- Створення та підтримка розвитку різноспеціалізованих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.
- Підтримка розвитку особистих селянських господарств, ферм сімейного типу, що спеціалізуються на вирощуванні плодово-ягідної продукції, овочів, продукції тваринного походження.

Обсяг фінансування на реалізацію проектів склав 69,5 млн грн.

Проведено ряд заходів, спрямованих на ефективний розвиток галузі землеробства та покращення її результатів з метою навчання та підвищення кваліфікації керівників та фахівців сільськогосподарських формувань Чернігівщини, а також впровадження і поширення прогресивних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій вирощування сільгоспкультур, ефективного використання земель сільгосппризначення та наявного технічного потенціалу, нарощування виробництва сільгосппродукції, зростання її конкурентоспроможності, підвищення родючості ґрунтів.

Проведено заходи щодо розвитку галузі тваринництва області, впровадження та поширення передових технологій з метою нарощування виробництва конкурентоспроможної тваринницької продукції як на

внутрішньому так і на зовнішньому ринках: науково-практичний семінар «Прибуткова мікробіологія»; нарада з питань розвитку галузі садівництва та ягідництва під головуванням голови облдержадміністрації; практична нарада з питань розвитку ягідництва під головуванням облдержадміністрації на базі ФГ «Ніжин Агроінвест» та ТОВ «Аграрна компанія «Еко-Парк».

За бюджетною програмою «Часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва» господарствами області придбано 830 одиниць техніки та обладнання, що підлягає компенсації. Сума компенсації склала 51,7 млн грн.

У 2020 році придбано понад 220 од. тракторів, понад 70 од. зернозбиральних комбайнів та біля 800 од. іншої високопродуктивної техніки та обладнання, як вітчизняного так і зарубіжного виробництва, яка поетапно оновлює структуру та віковий стан всієї техніки, що дає змогу проводити в оптимальні терміни весь цикл польових робіт та завдяки цьому дає мінімізувати витрати паливо мастильних матеріалів.

На умовах фінансового лізингу Чернігівської філії НАК «Украгролізинг» за 2020 рік агропідприємствами області придбано 4 одиниці сільськогосподарської техніки та 1 комплект обладнання для свиноферми.

З метою підвищення рівня знань та навичок малих та середніх сільгоспвиробників, а також розширення спрямування їх діяльності на сучасні потреби сільського населення і територіальних громад села, селища триває процес налагодження роботи в області сільськогосподарського дорадництва. 23.04.2020 в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН відбулася нарада щодо стану та перспектив розвитку сільськогосподарського дорадництва у Чернігівській області. На сьогодні в області в даній сфері працюють дві організації — Чернігівська сільськогосподарська дорадча служба, створена на базі Інституту сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН України (з 2018 року), та Центр сприяння розвитку громад (з 2019 року). Обидві внесені до відповідного Реєстру та мають сертифікати на право надання дорадчих послуг. Також, працює Секція науково-інноваційного розвитку агропромислового комплексу області Північного міжрегіонального наукового центру НААН.

В 14-ти районах Чернігівської області зареєстровано 33 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативи (СОК), найактивніші у цьому напрямку Сосницький район – 6 СОКів та Ніжинський – 4 СОКи.

На заходи з реалізації Програми передачі нетелей багатодітним сім'ям, які проживають у сільській місцевості Чернігівської області, на 2016-2020 роки, з обласного бюджету у 2020 році було виділено 818,5 тис. грн, 18 багатодітних сімей отримали тварин.

Всього в рамках Плану заходів за 2020 рік реалізовувалось 54 технічні завдання на проекти регіонального розвитку, профінансовано 4,06 млрд гривень, в тому числі:

✓ за стратегічною ціллю 1 «Розвиток людського потенціалу» – 3,8 млрд грн.;

✓ за стратегічною ціллю 2 «Підвищення конкурентоспроможності області та забезпечення стійкого економічного зростання» – 193,0 млн грн;

✓ за стратегічною ціллю 3 «Розвиток сільських територій» 69,5 млн гривень.

Всього за 2018-2020 роки на реалізацію технічних завдань Плану заходів витрачено 9,95 грн, в тому числі:

✓ за стратегічною ціллю 1 «Розвиток людського потенціалу» – 8,85 млрд грн;

✓ за стратегічною ціллю 2 «Підвищення конкурентоспроможності області та забезпечення стійкого економічного зростання» – 944,6 млн грн;

✓ за стратегічною ціллю 3 «Розвиток сільських територій» 160,0 млн гривень.

Вплив реалізації проектів на виконання індикаторів Плану заходів з реалізації у 2018-2020 роках Стратегії сталого розвитку області на період до 2020 року у 2020 році

Назва індикатора (показника)	Одиниця виміру	2020 рік		
		Прогноз *	Факт	Відхилення (+,-) до прогнозу
Програма 1. Розвиток людського потенціалу				
<i>Напрямок 1.А. Комплексний розвиток територіальних громад</i>				
Щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям	км доріг на 1 тис. км ² території	226,68	226,9	+0,22
Щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям державного та місцевого значення вищої категорії (I та II категорії)	км доріг на 1 тис. км ² території	10,3	10,3	0
Рівень обладнання загальної площі житлового фонду водопроводом:				
- у міській місцевості	%	69,5	65,3 (2019 р.**)	x
- у сільській місцевості	%	21,0	22,6 (2019 р.**)	x
Рівень безробіття населення віком 15-70 років за методологією Міжнародної організації праці	% до економічно активного населення	9,9	11,7 (9 міс. 2020р.**)	x
Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників	грн	8100	9328	+1228
Наявний дохід у розрахунку на одну особу	грн	39626,0	59972 (2019 р.**)	x
<i>Напрямок 1.В. Захист і збереження територій</i>				
Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря:				
- стаціонарними джерелами	тис. тонн	37,0	27,4 (2019 р.**)	x
Площа земель природно-заповідного фонду	тис. га	260,735	262,607	+1,872
Питома вага фактичної площі природно-заповідного фонду до площі адміністративно-територіальної одиниці	%	7,82	7,87	+0,05 в.п.
<i>Напрямок 1.С. Створення умов для формування здорового населення та підтримка сімейних цінностей</i>				
Рівень смертності на 1 тис. населення	‰	17,6	19,8	+2,2 в.п.
Очікувана тривалість життя при народженні	років	70,5	70,7 (2019 р.**)	x
Забезпеченість населення лікарями усіх спеціальностей на 10 тис. населення на кінець року (без врахування санітарних лікарів)	осіб	36,3	33,51	-2,79

Назва індикатора (показника)	Одиниця виміру	2020 рік		
		Прогноз *	Факт	Відхилення (+,-) до прогнозу
Кількість учнів у дитячо-юнацьких спортивних школах	осіб	16000	14118	- 1882
Питома вага дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, охоплених сімейними формами виховання до загальної чисельності дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування	%	95,0	93,2	-1,8
Напрямок 1.D. Забезпечення умов для отримання якісної освіти				
Охоплення дітей віком від 3-х до 6-ти (7) років дошкільною освітою у дошкільних навчальних закладах	%	94,3	97,3	+3,0 в.п.
- міська місцевість	%	100,0	100,0	-
- сільська місцевість	%	79,4	83,2	+3,8 в.п.
Напрямок 1.E. Розвиток культурного і духовного середовища, забезпечення патріотичного виховання населення				
Кількість клубних закладів різних форм підпорядкування	одиниць	759	748	-11
- з них у сільській місцевості	одиниць	698	687	-11
Кількість бібліотечних закладів різних форм підпорядкування	одиниць	700	659	-41
- з них у сільській місцевості	одиниць	595	573	-22
Кількість музеїв (включаючи національні заповідники)	одиниць	36	38	+2,0
Кількість учнів у спеціалізованих мистецьких навчальних закладах (дитячі музичні, художні школи, школи мистецтв, хореографічні школи)	осіб	8315	9159	+844
Програма 2. Підвищення конкурентоспроможності області та забезпечення стійкого економічного зростання				
Напрямок 2.A. Підвищення рівня інвестиційної привабливості та інноваційної спроможності				
ВРП (у фактичних цінах) у розрахунку на одну особу	грн	62241,0	70624 (2018 р.**)	x
Обсяг капітальних інвестицій	млн грн	6500	6075,9	-424,1
Обсяг капітальних інвестицій в розрахунку на 1 особу	грн	6517,6	6137,4	-380,2
Обсяг прямих інвестицій (інструменти участі в капіталі) на кінець періоду	млн дол. США	270	453,1 (на 31.09.2020**)	x
Обсяг прямих інвестицій (інструменти участі в капіталі) у розрахунку на 1 особу	дол. США	270,7	465,4 (на 31.09.2020**)	x
Обсяг експорту товарів	млн дол. США	550,0	891,0	+341,0

Назва індикатора (показника)	Одиниця виміру	2020 рік		
		Прогноз *	Факт	Відхилення (+,-) до прогнозу
Структура експорту товарів:				
- продовольчі товари	%	54,0	70,2	+16,2
- непродовольчі товари	%	46,0	29,8	-16,2
Експорт товарів у розрахунку на одну особу	дол. США	551,5	904,6	+353,1
Обсяг економії енергоресурсів	тис. т ум. палива	35,0	218,18 (2019 р.**)	x
Обладнання багатоквартирних будинків приладами обліку та регуляторами температури теплової енергії:	%			
холодної води	%	35,0	27,1	-7,9
теплової енергії	%	100,0	78,7	-21,3
Обсяг реалізованої промислової продукції	млн грн	26800,0	34464,8	+7664,8
Індекс промислового виробництва	%	102,2	92,7	-9,5 в.п.
Напрямок 2.В. Стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва				
Кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. наявного населення	одиниць	60	60 (2019 р.**)	x
Кількість середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. наявного населення	одиниць	4	5 (2019 р.**)	x
Питома вага надходжень від діяльності суб'єктів малого підприємництва (юридичних і фізичних осіб) в загальних надходженнях до місцевого бюджету	%	25,3	25,3	0
Питома вага надходжень від діяльності суб'єктів середнього підприємництва в загальних надходженнях до місцевого бюджету	%	25,6	21,5	-4,1 в.п.
Напрямок 2.С. Розвиток туризму				
Кількість готелів та аналогічних засобів розміщування	одиниць	50	47	-3
Кількість відвідувачів музейних закладів та національних заповідників	тис. осіб	950	443	-507
Кількість садиб зеленого туризму	одиниць	38	36	-2
Програма 3. Розвиток сільських територій				
Напрямок 3.А. Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу				
Обсяг валової продукції сільського господарства у цінах	млн грн	11243,0 (у цінах 2010р.)	32681,3	+843,1

Назва індикатора (показника)	Одиниця виміру	2020 рік		
		Прогноз *	Факт	Відхилення (+,-) до прогнозу
2016 року		31838,2		
Темп росту (зниження) валової продукції сільського господарства	%	102,0	104,7	+2,7 в.п.
Структура сільгоспвиробництва:				
- питома вага рослинництва у загальному обсязі сільгоспвиробництва	%	80,6	89,0	+8,4 в.п.
- питома вага тваринництва у загальному обсязі сільгоспвиробництва	%	19,4	11,0	-8,4 в.п.
Обсяг валової продукції сільського господарства на 1 особу у цінах 2016 року	грн	1127 (у цінах 2010р.) 32340	32730	+390
Ефективність сільгоспвиробництва (обсяг валової продукції сільського господарства у розрахунку на 100 га сільгоспугідь) у цінах 2016 року	тис. грн	633,5 (у цінах 2010р.) 1540	1580***	+40
Напрямок 3.В. Підвищення стандартів життя та рівня зайнятості в сільській місцевості				
Середньомісячна номінальна заробітна плата у сільському господарстві	грн	8140,0	11109	+2969

* відповідно до індикаторів, передбачених Планом заходів з реалізації у 2018-2020 роках Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року, затвердженого рішенням дев'ятої сесії обласної ради сьомого скликання від 17.05.2017 № 5-9/VII.

** останні статистичні дані

*** розрахунково

Директор Департаменту
розвитку економіки
та сільського господарства
облдержадміністрації

О. ХОМИК